



دانشگاه سوادکوه

دوفصلنامه علمی روایت پژوهی میان رشته‌ای در زبان و ادبیات عربی



صاحب امتیاز:
دانشگاه سوادکوه



رتبه علمی (وزارت علوم):
ب



نوع دسترسی:
دسترسی باز
(Open Access)



شاپا الکترونیکی:
۶۹۵۵-۳۰۹۲



زبان انتشار:
فارسی و عربی
(با چکیده مبسوط انگلیسی)



قالب انتشار:
الکترونیکی

گذشته

- عنوان پیشین: مطالعات میان‌رشته‌ای در زبان و ادبیات عربی
- دوره فعالیت: تا شماره چهارم (پاییز و زمستان ۱۴۰۴)
- رویکرد: بستر عمومی پژوهش‌های میان‌رشته‌ای

آینده

- عنوان جدید: روایت‌پژوهی میان‌رشته‌ای در زبان و ادبیات عربی
- آغاز دوره نوین: از شماره پنجم (بهار و تابستان ۱۴۰۵)
- تمرکز تخصصی: تلاقی زبان و ادبیات عربی با سایر علوم، با تمرکز انحصاری بر حوزه داستان و روایت.

این تغییر رویکرد، نشان‌دهنده تعهد نشریه به تخصصی‌تر شدن و ورود به عرصه‌های نوین پژوهشی در مرزهای دانش است. از این پس، مقالات صرفاً با چارچوب روش‌شناختی میان‌رشته‌ای پذیرفته می‌شوند.



پیوند ساختاری: نمایان‌سازی
هم‌پیوندی زبان و ادبیات عربی
با سایر رشته‌ها با تأکید بر
روایت‌پژوهی.

نظریه‌های ادبی‌شده: ارتقاء
انگیزه فراگیری نظریه‌های
نوین علمی از طریق کاربرست
آنها در متون ادبی.

تغییر نگرش: گذار از
پژوهش‌های تک‌بعدی به
نگرش‌های ژرف و چندلایه.

شبکه‌سازی فراملی:
ایجاد تعامل بین
پژوهشگران میان‌رشته‌ای
ایران و جهان عرب.

بستر تعامل: فراهم کردن
عرصه جدید برای تعاملات
روش‌مند بین‌رشته‌ای.

زبان و ادبیات عربی

مدل پیوند ساختاری

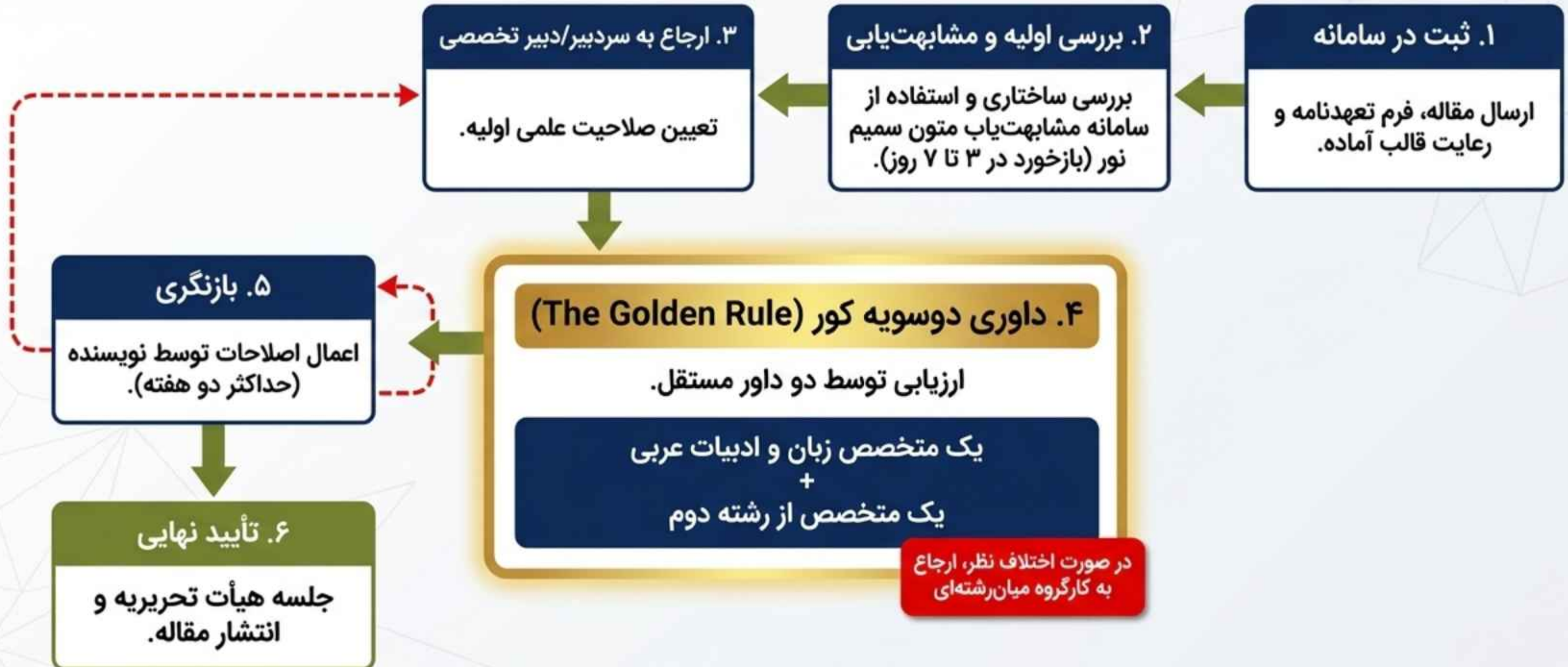


وجه تمایز نشریه

	نشریات سنتی ادبیات عرب	نشریات ادبیات تطبیقی	روایت پژوهی میان رشته‌ای (ما)
پذیرش مقالات تک رشته‌ای	×	×	×
تمرکز بر ادغام روش شناختی با علوم انسانی و اجتماعی	×	—	✓
داوری سه سطحی و حضور داور از رشته دوم	×	×	✓



فرآیند داوری و انتشار مقاله





۵۰٪ اعضا از رشته‌های
غیر از زبان و ادبیات عربی،



حضور فعال اساتید تمام
(حداقل ۳ عضو با مرتبه استاد)



حضور اعضای هیأت
تحریریه بین‌المللی.



دکتر علی اصغر حبیبی
(مدیرمسئول، زابل)



دکتر علی نظری
(سر دبیر، لرستان)



دکتر مجتبی بهروزی
(دبیر تخصصی، زابل)

ارکان نشریه



دکتر عبدالاحد غیبی، دکتر حسین کیانی، دکتر
پیمان صالحی، دکتر حسن دادخواه تهرانی،
دکتر غلامحسین زرگری نژاد، دکتر علی درزی،
دکتر یحیی بوذری نژاد، دکتر بهرام‌علی قنبری
هاشم‌آبادی، دکتر محمدرضا حسنائی.

چهره‌های شاخص میان‌رشته‌ای



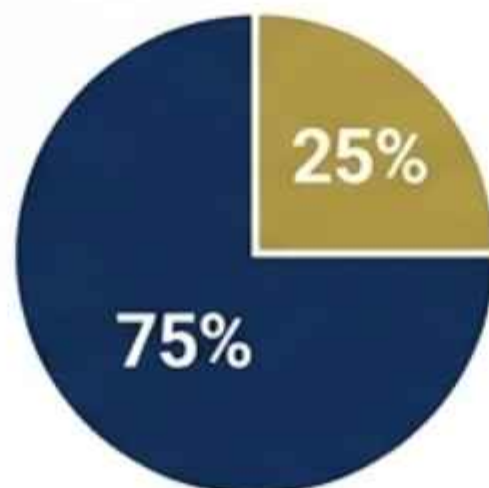
حضور اساتید برجسته
از خارج از کشور.

هیأت تحریریه بین‌المللی

دانشبورد تعالی و استانداردهای نشریه



تنوع نویسندگان



حداکثر ۲۵٪ از مقالات متعلق به
ارکان نشریه است
(جلوگیری از انحصار).



۸ تا ۱۲ هفته
میانگین زمان داوری

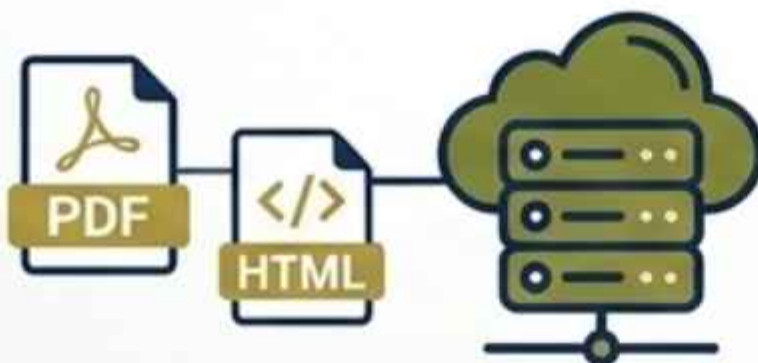


استانداردهای بین‌المللی نشر

- کد اختصاصی DOI برای تمامی مقالات.
- ثبت ORCID نویسندگان.
- مالکیت مادی و معنوی تحت لایسنس
(CC) Creative Commons.
- رعایت معیارهای DOAJ در توالی زمانی سابمیت تا پذیرش.

زیرساخت مدرن

انتشار مجزای PDF و HTML، سه چکیده
(فارسی، عربی، انگلیسی)، پشتیبانی ۲۴
ساعته در پیامرسان‌های ایتا و سروش.



**واکاوی گفتمان قدرت
در «تفاح المجانين»
(یحیی یخلف)**

تگ نظریه: گفتمان
انتقادی نورمن فرکلاف

**جریان سیال ذهن در
رمان «أدرکها النسيان»
(سناء شعلان)**

تگ نظریه: روان‌شناسی
ویلیام جیمز

**کارکرد تداوم روایی در
در بازنمایی مقاومت در
«ستائر العتمة»**

تگ نظریه: روایت‌شناسی
ژرار ژنت

**تحلیل بینارسانه‌ای در
رمان «میرامار»
(نجیب محفوظ)**

تگ نظریه:
تدوین سینمایی

**تحلیل شخصیت در
«فی قلبی أنثی عبرية»**

تگ نظریه: روان‌شناسی
انسان‌گرایانه کارل راجرز

**دیالکتیک حافظه و
فراموشی در آثار
محمد براده**

تگ نظریه: پست‌مدرنیسم و
روان‌شناسی شناختی

بازنمایی روایی سلطه در «الشمس فی يوم غائم» (حنا مینه)

تگ نظریه: جامعه‌شناسی
احساسات تئودور کمپر

زوال روان‌شناختی روشنفکر در رمان «الشحاذ»

تگ نظریه: هژمونی آنتونیو
گرامشی (ادبی-سیاسی)

بازآفرینی هویت ملی در رمان «قناع بلون السماء»

تگ نظریه: پسااستعماری
هومى بابا

بحران معنا در داستان داستان کوتاه «الحاسة السادسة»

تگ نظریه: فضای سوم
هومى بابا

تحلیل روان‌شناختی در رمان «الشوک والقرنفل» (یحیی سنوار)

تگ نظریه: الگوی نه‌گانه
انیاگرام

بررسی تطبیقی «وادی الفراشات» و «شازده احتجاب»

تگ نظریه: نظریه آشوب
ادوارد لورنس





دوره و شماره: دوره 3، شماره 1، شهریور 1405، صفحه 1-290 (بهار و تابستان 1405)

تعداد مقالات: 12

مقاله پژوهشی

1. واکاوی گفتمان قدرت و ایدئولوژی در داستان «تفاح المجانین» یحیی یخلف بر پایه الگوی سه‌سطحی نور من فرکلاف

صفحه 1-28

[10.22034/jisall.2026.569997.1111](https://doi.org/10.22034/jisall.2026.569997.1111)

علی اکبر محسنی، شیوا صادقی

[مشاهده مقاله](#) [اصل مقاله](#) **1.04 M** [چکیده تفصیلی](#)

2. تحلیل روایی جریان سیال ذهن در رمان «أدركها النسيان» اثر سناء شعلان: خوانشی روان‌شناختی بر پایه دیدگاه ویلیام

صفحه 29-50

[10.22034/jisall.2026.590008.1144](https://doi.org/10.22034/jisall.2026.590008.1144)

هدایت اله تقی زاده

[مشاهده مقاله](#) [اصل مقاله](#) **1.12 M** [چکیده تفصیلی](#)

3. تحلیل میان‌رشته‌ای کارکرد تداوم روایی در باز‌نمایی مقاومت بر اساس نظریه ژرار ژنت: مطالعه موردی رمان «ستائر الع

صفحه 51-76

[10.22034/jisall.2026.590107.1145](https://doi.org/10.22034/jisall.2026.590107.1145)

فاطمه محبت، سجاد اسماعیلی

[مشاهده مقاله](#) [چکیده تفصیلی](#)

4. تحلیل بینارسانه‌ای تدوین سینمایی در رمان «میرامار» نجیب محفوظ

صفحه 77-98

[10.22034/jisall.2026.596537.1164](https://doi.org/10.22034/jisall.2026.596537.1164)

علی افضلی، مصطفی زرگانی

[مشاهده مقاله](#) [اصل مقاله](#) **845.63 K** [چکیده تفصیلی](#)

5. تحلیل میان‌رشته‌ای شخصیت در رمان «فی قلبی أنثی عبرية» بر اساس نظریه انسان‌گرایانه کارل راجرز

صفحه 99-120

[10.22034/jisall.2026.581785.1120](https://doi.org/10.22034/jisall.2026.581785.1120)

عیسی زارع درنیانی، گلناز شفیعی، علی اسودی، صغری فلاحتی

مشاهده مقاله

1.03 M

اصل مقاله

چکیده تفصیلی

6. خوانشی بینارشته‌ای از دیالکتیک حافظه و فراموشی در رمان‌های پست‌مدرن «لعبة النسيان» و «امرأة النسيان» اثر محد

صفحه 121-144

doi: 10.22034/jisall.2026.594766.1158

معصومه سلیمی، حسین ناظری، سید حسین سیدی

مشاهده مقاله

1013.61 K

اصل مقاله

چکیده تفصیلی

7. باز‌نمایی. روایی سلطه و مقاومت در رمان «الشمس فی یوم غائم» اثر حنا مینه: خوانشی جامعه‌شناختی از کارکرد عر شخصیت‌پردازی داستان

صفحه 145-166

doi: 10.22034/jisall.2026.598999.1172

رموانه احسان بخش، سید باقر حسینی، عبدالباسط عرب یوسف آبادی، قوادم عبدالله زاده

مشاهده مقاله

984 K

اصل مقاله

چکیده تفصیلی

8. بررسی زوال روان‌شناختی روشنفکر در رمان «الشحاذ» با رویکرد میان‌رشته‌ای ادبی-سیاسی: بر اساس نظریه هژمونیک گرامشی

صفحه 167-188

doi: 10.22034/jisall.2026.593667.1153

علی اصغر حبیبی، حسن میرکمالی

مشاهده مقاله

950.11 K

اصل مقاله

چکیده تفصیلی

9. بازآفرینی هویت ملی فلسطینی در آینده تاریخ با تکیه بر نظریه پسااستعماری هومی بابا: مطالعه موردی رمان «قناع بلوز از باسم خندقچی

صفحه 189-216

doi: 10.22034/jisall.2026.599602.1179

فاطمه زارعی، محمدرضا عزیزی، احمد لامعی‌گیو

مشاهده مقاله

842.27 K

اصل مقاله

چکیده تفصیلی

10. تحلیل روان‌شناختی شخصیت احمد در رمان «الشوک والقرنفل» بر اساس الگوی نه‌گانه انیاگرام

صفحه 217-238

doi: 10.22034/jisall.2026.588655.1133

بتول محسنی‌راد، محمدتقی زندوکیلی، عبیدالله کوچ‌توتازهی

مشاهده مقاله

1000.75 K

اصل مقاله

چکیده تفصیلی

11. فضای سوم و باز‌نمایی بحران معنا و گفتمان در داستان کوتاه «الحاسة السادسة»: خوانشی میان‌رشته‌ای بر اساس پسااستعماری هومی بابا

صفحه 239-260

doi: 10.22034/jisall.2026.588600.1136

زینب قاسمی‌اصل

12. بررسی تطبیقی رمان‌های «وادی الفراشات» و «شازده احتجاب» در پرتو اثر بال پروانه‌ای با تکیه بر نظریه آشوب ادوار

doi: 10.22034/jisall.2026.590476.1148

علیرضا آهن کار، حسین ابویسانی، سودابه مظفری، صغری فلاحتی

مشاهده مقاله



مقالات آماده انتشار

شماره جاری

شماره‌های پیشین نشریه

— دوره 3 (1405)

شماره 1

بهار و تابستان 1405

ویژه‌نامه (مطالعات میان‌رشته‌ای در زبان و ادبیات عربی سابق)

+ دوره 2 (1404)

+ دوره 1 (1403)

دسترسی سریع

صفحه اصلی

درباره نشریه

اعضای هیات تحریریه

ارسال مقاله

تمایس با ما

نقشه سایت

آخرین اخبار

فراخوان ارسال مقاله به نشریه «مطالعات میان‌رشته‌ای در زبان و ادبیات عربی» 1405-03-16

اشتراک خبرنامه

برای دریافت اخبار و اطلاعیه‌های مهم نشریه در خبرنامه مشترک شوید.

اش





سامانه مدیریت نشریات علمی- طراحی و پیاده سازی از سیناویب

معرفی شماره جدید نشریه پژوهش‌های میان‌رشته‌ای زبان و ادبیات عربی (دانشگاه زابل)

این شماره از نشریه پژوهش‌های میان‌رشته‌ای زبان و ادبیات عربی دانشگاه زابل، شامل ۱۲ مقاله پژوهشی اصیل است که ادبیات عربی را در پیوند با علوم همچون روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، سینما، نقد پسااستعماری و نظریه‌های گفتمانی واکاوی کرده‌اند.

محور اول: تحلیل‌های گفتمانی، سیاسی و ادبیات مقاومت



محور دوم: روان‌شناسی، روایت‌شناسی و مطالعات بینارسانه‌ای



برای دسترسی به شماره جدید و صفحه اصلی نشریه، از لینک‌های زیر استفاده کنید
 نشریه: [لینک نشریه] صفحه اصلی: [لینک صفحه اصلی]



دانشگاه زابل



واکاوی گفتمان قدرت و ایدئولوژی در داستان «تفاح المجانین» یحیی یخلف بر پایه الگوی سه سطحی نورمن فرکلاف

علی اکبر محسنی | شیوا صادقی

دوفصلنامه «روایت پژوهی میان رشته‌ای»
در زبان و ادبیات عربی، دانشگاه زابل
دوره ۳، شماره ۱، صص ۱-۴۸
DOI: 10.22034/jisall.2026.590008.1144
https://jisall.uoz.ac.ir



معرفی مقاله

نوع مقاله:
پژوهشی اصیل

دریافت:
۱۴۰۵/۰۱/۱۵

پذیرش:
۱۴۰۵/۰۴/۱۲۰

نویسندگان

علی اکبر محسنی، شیوا صادقی

دانشیار، گروه زبان و ادبیات عربی،
دانشکده ادبیات و علوم انسانی،
دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران

استادیار، گروه زبان و ادبیات عربی،
دانشکده ادبیات و زبانهای خارجه،
دانشگاه بهرام نور، تهران، ایران

چاپوب نظری

الگوی سه سطحی نورمن فرکلاف

سطح توصیف
(ویژگی‌های زبانی و ساختاری)

سطح تفسیر
(روابط قدرت و ایدئولوژی)

سطح تبیین
(تشکیل افق معنایی)

روش پژوهش

توصیفی - تحلیلی

با رویکرد کیفی

و تحلیل محتوای متن محور



مؤلفه های جریان سیال ذهن

(شاخص های تحلیل)

نداعی آزاد

تک‌گویی درونی و حدیث نفس

حرکت غیرخطی ذهن و بازگشت به گذشته

درهم‌ریختگی زمان روایی

حذف مرز واقعیت و ذهن

شعرگونه‌ی و زبان استعاری

کلمات کلیدی

آرکهاالنسان

نقد ادبی

فراموشی

فضای ذهن

جریان سیال ذهن

آرکهاالنسان

یافته‌های اصلی

خلق روایتی سیال، غیرخطی و چندآلایه
با نداعی آزاد و بازگشت‌های مکرر به گذشته

بازتاب کارکرد ذهن راوی
و هم‌گسسته‌ی مرز گذشته و حال در آگاهی شخصیت

بازنمایی تعارضات روانی
و مفاهیمی چون فراموشی اجباری، تقابل خاطره و آرزو،
و جست‌وجوی هویت

شعرگونه‌ی و نمادپردازی ذهنی
با تصاویر حسی و استعاری

تفسیر و نتیجه‌گیری

تلفیق فرم و محتوا در بازنمایی تجربه‌های وجودی و بحران‌های
هویت‌ی انسان معاصر؛ و نشان دادن نقش مؤلفه‌های اختصاصی
جریان سیال ذهن، در شکل‌دهی به ساختار روایی و درون‌مایه‌ها
و بازنمایی با چالش کشیدن ساختارهای قدرت و ایدئولوژی.

تحلیل روایی جریان سیال ذهن در رمان «آدرکها النسیان» اثر سناء شعلان: خوانشی روان‌شناختی بر پایه دیدگاه ویلیام جیمز

هدایت اله تقی زاده

دوفصلنامه «ریابت» «میان‌رشته‌ای در زبان و ادبیات عربی»
دانشگاه زابل

دوره ۳، شماره ۱، صص: ۳۹-۵۰
DOI: 10.22034/jisall.2026.590008.1144
https://jisall.uoz.ac.ir

رمان مورد بررسی

آدرکها النسیان

سناء شعلان
(۱۹۷۷)

شخصیت‌ها و عناصر کلیدی

روای زن

خاطره و گذشته

فراموشی اجباری

بحران هویت

هدف پژوهش

• تبیین چگونگی تجلی مؤلفه‌های جریان سیال ذهن در ساختار روایی و درون‌مایه رمان و کشف رابطه دیالکتیکی میان فرم و محتوا.

روش تحقیق

- توصیفی - تحلیلی
- رویکرد کیفی
- تحلیل محتوای متن‌محور
- مطالعه کتابخانه‌ای

چارچوب نظری

دیدگاه ویلیام جیمز دربارهٔ جریان سیال ذهن



مؤلفه‌های جریان سیال ذهن (شاخص‌های تحلیل)

تداوی آزاد

تک‌گویی درونی و حدیث نفس

حرکت غیرخطی ذهن و بازگشت به گذشته

درهم‌ریختگی زمان روایی

حذف مرز واقعیت و ذهن

شعرگونه‌ی و زبان استعاری

یافته‌های اصلی

روایت سیال، غیرخطی و چندلایه با تداوی آزاد و بازگشت‌های مکرر به گذشته

تک‌گویی درونی و حدیث نفس بازتاب تعارضات روایی و ذهنی شخصیت

درهم‌ریختگی زمان روایی و محور مرز واقعیت و ذهن

شعرگونه‌ی و استعاره‌های ذهنی با تصاویر حسی و نمادپردازی

نتیجه‌گیری

رمان «آدرکها النسیان» با تلفیق فرم و محتوا، تجربه‌های وجودی و بحران‌های هویتی انسان معاصر را از طریق مؤلفه‌های جریان سیال ذهن بازنمایی و نقد می‌کند.

تفسیر

این سازوکارها در پیوند با پالیت اجتماعی-سیاسی فلسطین در دهه ۱۹۸۰ معنا می‌یابند و به شکل‌گیری افق معنایی خواننده کمک می‌کنند.

تبیین

• مؤلفه‌های اختصاصی این تکنیک، به عنوان شاخص‌های عملیاتی، در بازنمایی و تولید گفتمان و روابط قدرت نقش دارند.

کلیدواژه‌ها

جریان سیال ذهن، فضای النسیان، فریان ذهن، فراموشی، فردا دی

سناء شعلان، آدرکها النسیان

تحلیل میان‌رشته‌ای کارکرد تداوم روایی در بازنمایی مقاومت بر اساس نظریه ژرار ژنت: مطالعه موردی رمان «سائتر العتمة»

فاطمه محبت | سجاد اسماعیلی

دوفصلنامه «روایت پژوهی میان‌رشته‌ای»

در زبان و ادبیات عربی
دانشگاه زابل

شماره ۱، صص ۵۱-۷۶

DOI: 10.22034/jisall.2026.590107.1145

https://jisall.uoz.ac.ir

زمینه و ضرورت پژوهش

- اهمیت زمان در روایت و نقش آن در تحلیل ساختار داستان
- ضرورت بررسی رابطه زمان، روایت و مقاومت در متون ادبی
- نبود مطالعه‌ای مستقل با این رویکرد بر روی رمان «سائتر العتمة»

پرسش‌های پژوهش

- تداوم روایی چگونه در بازنمایی مقاومت در رمان «سائتر العتمة» تجلی می‌یابد؟
- چه رابطه‌ای میان مؤلفه‌های تداوم روایی و ساختار روایی درون‌مایه رمان وجود دارد؟

روش پژوهش

- توصیفی - تحلیلی
- رویکرد کیفی
- تحلیل محتوای متن‌محور
- مطالعه کتابخانه‌ای

چابوب نظری

نظریه ژرار ژنت

سه عنصر اصلی:

بسامد

تداوم

نظم

مؤلفه‌های تداوم روایی

حذف

جکیده

صحنه نمایشی

درنگ توصیفی

میان‌رشته‌ای بودن پژوهش

- تعامل با زبان‌شناسی، فلسفه، روانشناسی و سایر رشته‌های مرتبط

یافته‌های اصلی

بهره‌گیری از درنگ توصیفی به جزئیات برای باورپذیری دیالوگ‌ها و شخصیت‌ها

تک‌گویی درونی و حدیث نفس برای بازتابی ناخوابی‌ها و تعارضات روانی شخصیت‌ها

دره‌پختگی زمان روایی و حذف مرز واقعیت و ذهن

شعرگونه‌ی و زبان استعاری در تقویت فضای روایی رمان

ترکیب هوشمندانه تداوم روایی در بازنمایی مقاومت، اضطراب و جست‌وجوی هویت

خلاصه‌ای از رمان «سائتر العتمة»

- روایت اسارت و بازجویی در دوران انتفاضة
- پیرامون زندگی عامر در سی و پنجمین روز
- نمایانگر احواله صهیونیسم و مقاومت

نتیجه‌گیری

- تداوم روایی در «سائتر العتمة» با تلفیق فرم و محتوا، زمانمندی روایت را به عنصری مؤثر برای انتقال اضطراب، استقامت و پیچیدگی‌های روانی شخصیت اصلی تبدیل کرده است. این مطالعه، از نخستین تحقیقاتی است که به تحلیل ساختار زمانی «سائتر العتمة» با رویکردی میان‌رشته‌ای بر اساس نظریه ژرار ژنت می‌پردازد و الگویی برای بررسی تداوم روایی در ادبیات معاصر عربی ارائه می‌دهد.

کلمات کلیدی

روایت‌شناسی، رمان عربی، ژرار ژنت، زمان روایی، تداوم، «سائتر العتمة»

تحلیل بینارسانه‌ای تدوین سینمایی در رمان «میرامار» نجیب محفوظ

علی افصلی | مصطفی زرگانی

دوفصلنامه «روایت پژوهی میان رشته‌ای
در زبان و ادبیات عربی»
دانشگاه زابل
دوره ۳، شماره ۱، صص
DOI: 10.22034/jisall.2026.596337.1164
https://jisall.uoz.ac.ir



معرفی مقاله

- اهمیت: بررسی پیوند میان ادبیات و سینما و نقش تدوین در روایت.
- هدف: تحلیل بینارسانه‌ای تدوین سینمایی در رمان «میرامار».
- روش: توصیفی-تحلیلی با رویکرد بینارسانه‌ای.
- رویکرد: تلفیق مطالعات ادبی و سینمایی.

نویستندگان

علی افصلی • مصطفی زرگانی

مشخصات مقاله

- نوع مقاله: پژوهشی اصیل
- دریافت: ۱۴۰۱/۱۲/۱۴
- پذیرش: ۱۴۰۲/۰۵/۱۳

چاقوب نظری

نظریه تدوین سینمایی



نظریات روایت ادبی



تحلیل بینارسانه‌ای

تدوین معکوس

تدوین متضاد

تدوین موازی

تدوین مشابه

تدوین بیانی

تدوین رستمک

تدوین ایندوونیک

یافته‌های اصلی

- تأثیر متقابل متن و رسانه
- بهره‌گیری از ظرفیت‌های تدوین سینمایی در رمان
- تقویت منطق روایی و بصری
- تأثیر بر عمق روان‌شناختی شخصیت‌ها
- نقش تدوین در انتقال ابعاد تاریخی و اجتماعی

نتیجه‌گیری

تدوین سینمایی در «میرامار» صرفاً یک ابزار تزئینی نیست بلکه به‌عنوان یک فرمول روایی نوین، به ایجاد پیوندی عمیق میان روایت ادبی و زبان سینما کمک کرده است و موجب غنای روایی، بازنمایی پیچیدگی‌های هویتی و زمانی و تقویت ابعاد درماتیک رمان شده است.

کلیدواژه‌ها

رمان معاصر عربی، نجیب محفوظ، «میرامار»، بینارسانه‌ای، تدوین سینمایی در رمان «میرامار»



تحلیل میان‌رشته‌ای شخصیت در رمان «فی قلبی أنثی عبرية» بر اساس نظریه انسان‌گرایانه کارل راجرز

عیسی زارع درنیانی، گلناز شفیعی، علی اسودی، صغری فلاحتی

دوفصلنامه «روایت پژوهی میان‌رشته‌ای
در زبان و ادبیات عربی»
دانشگاه زابل
دوره ۳ شماره ۱، صص ۹۹۰-۱۲۰۰
DOI: 10.22034/jisall.2026.581785.1120
https://jisall.uoz.ac.ir

فی قلبی أنثی عبرية خوله حمدی

معرفی مقاله

- تحلیل میان‌رشته‌ای شخصیت در رمان «فی قلبی أنثی عبرية» بر اساس نظریه انسان‌گرایانه کارل راجرز
- رویکرد: میان‌رشته‌ای (ادبیات، روان‌شناسی)
- هدف: تبیین ابعاد شخصیتی ندی و شخصیت آخویر در رمان
- روش: تحلیل روایت در ادبیات عربی و روان‌شناسی انسان‌گرا

نویسندگان

- عیسی زارع درنیانی، گلناز شفیعی، علی اسودی، صغری فلاحتی

مشخصات مقاله

- نوع مقاله: پژوهشی اصلی
- دریافت: ۱۴۰۵/۰۲/۰۷
- پذیرش: ۱۴۰۵/۰۶/۰۲

مؤلفه‌های نظریه راجرز

خودپنداره

تجربه زیسته

پذیرش بی‌قیدوشرط

همدلی

تحلیل
شخصیت

خودپنداره

شخصیت

تجربه
زیسته

رشد و
کمال



کارل راجرز
نظریه انسان‌گرایانه

یافته‌های اصلی

- تجلی مؤلفه‌های نظریه راجرز در شخصیت ندی
- نقش پذیرش بی‌قیدوشرط در تحول شخصیتی
- تأثیر تجربه زیسته و همدلی در شکل‌گیری هویت
- حرکت از خودپنداره‌های محدودکننده به سوی تحقق انسان کامل

نتیجه‌گیری

تجزیه و تحلیل میان‌رشته‌ای نشان می‌دهد که رمان «فی قلبی أنثی عبرية» قوای از یک روایت ادبی، میدانی برای منبش مفاهیم روان‌شناختی و تحقق انسان‌گرایانه است و ظرفیت بالایی برای تحلیل شخصیت و بازتابی رشد فردی دارد.

کلیدواژه‌ها

- روان‌شناسی انسان‌گرا
- کارل راجرز
- خوله حمدی
- فی قلبی أنثی عبرية

دستاوردها

ارائه انگویی برای تحلیل روان‌شناختی شخصیت در ادبیات عربی و تقویت پیوند میان روان‌شناسی و مطالعات ادبی.

خوانشی میان‌رشته‌ای از دیالکتیک حافظه و فراموشی در رمان‌های پستمدرن «لعبة النسيان» و «إمرأة النسيان» اثر محمد براده

معصومه سلیمی، حسین ناظری، سید حسین سیدی

دوفصلنامه «روایت پژوهی میان‌رشته‌ای
در زبان و ادبیات عربی»
دانشگاه زابل
دوره ۳، شماره ۱، صص ۱۲۱-۱۲۴
DOI: 10.22034/jisall.2026.594766.1158
https://jisall.uoz.ac.ir



معرفی مقاله

- تحلیل دیالکتیک حافظه و فراموشی در رمان‌های پستمدرن «لعبة النسيان» و «إمرأة النسيان»
- رویکرد: میان‌رشته‌ای (ادبیات، روان‌شناسی)
- روش: توصیفی-تحلیلی، تلفیق مفهومی
- مبانی نظری: پستمدرنیسم، روان‌شناسی شناختی

نویستگان

معصومه سلیمی، حسین ناظری،
سید حسین سیدی

مشخصات مقاله

- نوع مقاله: پژوهشی اصیل
- دریافت: ۱۴۰۴/۰۱/۲۳
- پذیرش: ۱۴۰۵/۰۵/۱۸

لعبة النسيان

إمرأة النسيان

فراموشی دیالکتیک حافظه

پستمدرنیسم

چاقوب نظری

- مفاهیم کلیدی:
- حافظه و فراموشی
 - هویت و سوز
 - فضای سوم
 - گفتمان

رشته‌های محوری

- ادبیات عربی
- روان‌شناسی شناختی
- مطالعات پستمدرن

روش پژوهش

تلفیق مفهومی و روش شناختی
(تحلیل متن + چاقوب نظری)

یافته‌های اصلی

- نقش کلیدی دیالکتیک حافظه و فراموشی در شکل‌گیری معنا، هویت و گفتمان
- حضور مؤلفه‌های پستمدرنیستی:
- تکرار روایان، روایت غیرخطی، بازسازی گذشته
- هویت‌های سیال و چندلایه
- تأثیر عوامل روان‌شناختی، اجتماعی و سیاسی بر حافظه و فراموشی

نتیجه‌گیری

ادبیات پستمدرن عربی، با بهره‌گیری از دیالکتیک حافظه و فراموشی، به بازنمایی سرگردانی انسان معاصر و فروپاشی هویت می‌پردازد و الگویی نوین برای تحلیل روایت‌های عربی ارائه می‌دهد.

کلیدواژه‌ها

- حافظه
- فراموشی
- پستمدرنیسم
- محمد براده
- «لعبة النسيان»
- «إمرأة النسيان»

دستاوردها

ارائه الگویی میان‌رشته‌ای
برای تحلیل دیالکتیک حافظه و فراموشی در رمان‌های پستمدرن عربی





دوفصلنامه «روایت پژوهی میان رشته‌ای
در زبان و ادبیات عربی»
دانشگاه زابل
دوره ۲، شماره ۱، صفحات ۱۴۵-۱۶۶
doi: 10.22034/jisall.2026.598999.1172
<https://jisall.usb.ac.ir>



University of Zabol

بازنمایی سلطه و مقاومت در شخصیت‌پردازی رمان «الشمس فی یوم غائم» حنا مینه با تکیه بر جامعه‌شناسی احساسات

رضوانه احسان‌بخش، سیدباقر حسینی، عبدالباسط عرب پوسف آبادی، فؤاد عبدالله‌زاده



زمینه و مسئله

رمان به‌عنوان عرصه‌ای برای بازنمایی عواطف شخصی، بستری مناسب برای تحلیل جامعه‌شناختی روابط قدرت و شیوه‌های مقاومت در برابر سلطه فراهم می‌آورد. این پژوهش می‌کوشد نشان دهد چگونه رمان «الشمس فی یوم غائم» از طریق شخصیت‌پردازی به بازنمایی سلطه و مقاومت می‌پردازد و عواطف در این فرایند چه نقشی دارند.



هدف پژوهش

تبیین چگونگی بازنمایی سلطه و مقاومت در شخصیت‌پردازی این رمان با رویکرد جامعه‌شناسی احساسات.



یافته‌ها

- ✓ شخصیت پدر به‌عنوان نماد سلطه، با خشم به تهدید قدرت پاسخ می‌دهد.
- ✓ شخصیت پسر با افزایش تدریجی قدرت و منزلت، به‌سوی کنش‌های انقلابی سوق می‌یابد.
- ✓ عواطف کلیدی خشم، عشق، امید و ترس در سه سطح بین‌فردی و نمادهای داستانی بازنمایی می‌شوند.



چارچوب نظری

جامعه‌شناسی احساسات تنودور کمپر (۱۹۸۷)
با تأکید بر دو مؤلفه «قدرت» و «منزلت»

روش تحقیق

تحلیل روایت در ادبیات عربی + رویکرد جامعه‌شناسی احساسات
(روش‌شناسی: توصیفی - تحلیلی).

مفاهیم کلیدی

جامعه‌شناسی احساسات

سلطه

مقاومت

شخصیت‌پردازی

چارچوب نظری

جامعه‌شناسی احساسات تنودور کمپر (۱۹۸۷)
با تأکید بر دو مؤلفه «قدرت» و «منزلت»

روش تحقیق

تحلیل روایت در ادبیات عربی + رویکرد جامعه‌شناسی احساسات
(روش‌شناسی: توصیفی - تحلیلی)

نتیجه‌گیری

عواطف، نه تنها واکنشی فردی، بلکه سازوکاری اجتماعی در شکل‌گیری و مدیریت روابط قدرت هستند. رمان «الشمس فی یوم غائم» با بهره‌گیری از شخصیت‌پردازی و عواطف، تصویری روشن از مقاومت در برابر سلطه و تلاش برای بازتعریف جایگاه فردی و اجتماعی ارائه می‌دهد.

بررسی زوال روان‌شناختی روشنفکر در رمان «الشحاذ» با رویکرد میان‌رشته‌ای ادبی-سیاسی بر اساس نظریه هژمونی آنتونیو گرامشی علی اصغر حبیبی، حسن میرکمالی

دوفصلنامه روایت‌پژوهی میان‌رشته‌ای
در زبان و ادبیات عربی
دوره ۳، شماره ۱، صفحات ۱۶۷-۱۸۸
doi: 10.22034/jisall.2026.593667.1153
<https://jisall.uoz.ac.ir/>



زمینه و مسئله



بحران روشنفکری در رمان معاصر عربی، غالباً از منظرهای روان‌شناختی، فلسفی یا اگزیستانسیالیستی، بررسی شده است؛ اما این رویکردها در تبیین نسبت میان بحران فردی و سازوکارهای پنهان قدرت یا محدودیت مواجهه‌اند، رمان «الشحاذ» با روایت فروپاشی تدریجی شخصیت عمر الحمزاوی، بستری مناسبی برای واکاوی پیوند میان ساختارهای سلطه و زوال روان‌شناختی روشنفکر فراهم می‌آورد.

هدف پژوهش



ارائه خوانشی نو از رمان «الشحاذ» با تلفیق نقد ادبی و نظریه هژمونی آنتونیو گرامشی و تحلیل فرایند پذیرش تدریجی ارزش‌های نظم مسلط و تأثیر آن بر بحران هویت و روان‌شناختی شخصیت.

پافته‌ها



- ✓ کاهش انگیزه و گسست از تعهد سیاسی و آرمان‌های گذشته؛
- ✓ ناتوانی در یافتن معنا و گرایش مکرر به روابط عاطفی؛
- ✓ فاصله‌گیری از خانواده و جامعه؛
- ✓ پذیرش تدریجی ارزش‌های نظم مسلط و تشدید بحران هویت.

چارچوب نظری



نظریه هژمونی آنتونیو گرامشی
(مفهوم هژمونی، جامعه مدنی،
موافقت و سلطه، آگاهی کاذب)

روش تحقیق



توصیفی - تحلیلی
با رویکرد میان‌رشته‌ای
(نقد ادبی + نظریه سیاسی)

مفاهیم کلیدی



هژمونی
روشنفکری
سلطه
سیاست
روان‌شناختی

روش تحقیق



تحلیل متون رمان با استفاده از روش توصیفی - تحلیلی و تلفیق نقد ادبی با نظریه هژمونی آنتونیو گرامشی.

چارچوب نظری



نظریه هژمونی آنتونیو گرامشی
(قدرت، جامعه مدنی، هژمونی فرهنگی،
ادروتن‌سازی ارزش‌ها و سازوکارهای سلطه).

نتیجه‌گیری



رمان «الشحاذ» نشان می‌دهد که بحران روان‌شناختی روشنفکر در متن خود رمان، صرفاً بحرانی فردی نیست، بلکه با دگرگونی تدریجی هویت روشنفکرانه و پذیرش ارزش‌های نظم مسلط پیوند دارد. این فرایند در سطح روایت به صورت کاهش کنش‌مندی و تشدید بحران هویت بازتاب می‌شود.



دوفصلنامه «روایت پژوهی میان رشته‌ای»

در زبان و ادبیات عربی»

دوره ۳، شماره ۱، صفحات ۲۱۶-۲۱۸

doi: 10.22034/jisall.2026.599602.1179

<https://jisall.uoz.ac.ir/>

باز آفرینی هویت ملی فلسطینی در آینه تاریخ با تکیه بر نظریه پسااستعماری هومی بابا: مطالعه موردی رمان «قناع بلون السماء» از باسم خندقچی

فاطمه زارعی، محمدرضا عزیزی، احمد لامعی گبو



دانشگاه زابل

زمینه و مسئله

رمان «قناع بلون السماء» با روایت زندگی نور الشهدی، باستان‌شناس فلسطینی، و پیوند دادن تاریخ، هویت و مقاومت، بستری مناسب برای بررسی باز آفرینی هویت ملی فلسطینی فراهم می‌کند. مسئله اصلی پژوهش، چگونگی بازنمایی تاریخ در این رمان و نقش آن در بازتعریف هویت ملی فلسطینی از منظر نظریه پسااستعماری هومی بابا است.

هدف پژوهش

واکاوی چگونگی بازنمایی تاریخ در عناصر روایی رمان «قناع بلون السماء» و تبیین نقش آن در باز آفرینی هویت ملی فلسطینی با تکیه بر نظریه پسااستعماری هومی بابا در قالب رویکردی میان‌رشته‌ای.

یافته‌ها

- ✓ تاریخ در پی‌رنگ، شخصیت‌پردازی، درون‌مایه و زمان روایت به‌عنوان محور شکل‌گیری هویت ملی فلسطینی عمل می‌کند.
- ✓ استفاده از مفهوم‌های تقلید، دورگیتی و فضای سوم هومی بابا، مقاومت در برابر سلطه را تبیین می‌کند.
- ✓ پیوند خوردن روایت با تاریخ و فرهنگ، به بازتعریف هویت ملی فلسطینی می‌انجامد.

چارچوب نظری

نظریه پسااستعماری هومی بابا
(مفاهیم: تقلید، دورگیتی، فضای سوم)

روش تحقیق

توصیفی - تحلیلی
با رویکرد میان‌رشته‌ای
(ادبیات + نظریه پسااستعماری)

چارچوب نظری

نظریه پسااستعماری هومی بابا
(مفاهیم: تقلید، دورگیتی، فضای سوم)

روش تحقیق

توصیفی - تحلیلی
با رویکرد میان‌رشته‌ای
(ادبیات + نظریه پسااستعماری)

مفاهیم کلیدی

هومی بابا
پسااستعمار
قناع بلون السماء
هویت ملی
باسم خندقچی
تاریخ

نتیجه‌گیری

رمان «قناع بلون السماء» با پیوند تاریخ و هویت و به‌کارگیری مفاهیم پسااستعماری، نشان می‌دهد که بازآفرینی هویت ملی فلسطینی نه‌تنها در سطح روایت، بلکه در سطح شخصیت‌پردازی، درون‌مایه و زمان روایت تحقق می‌یابد.

دوفصلنامه «روایت‌پژوهی میان‌رشته‌ای در زبان و ادبیات عربی»، دانشگاه زابل

doi: 10.22034/jisall.2026.599602.1179

<https://jisall.uoz.ac.ir/>

دوره ۳، شماره ۱، ۱۸۹-۱۸۰



دوفصلنامه «روایت پژوهی میان رشته‌ای
در زبان و ادبیات عربی»

دوره ۳، شماره ۱، صفحات ۲۲۷-۲۲۸

doi: 10.22034/jisall.2026.588655.1133

<https://jisall.uoz.ac.ir/>

تحلیل روان‌شناختی شخصیت احمد در رمان «الشوک والقرنفل» بر اساس الگوی نه گانه انیاگرام

بتول محسنی‌راد، محمدتقی زندوکیلی، عبیدالله کوچ توتازهی



دانشگاه زابل

زمینه و مسئله

تحلیل روان‌شناختی شخصیت‌ها در ادبیات، ادبیات، به‌ویژه از الگوی نه گانه انیاگرام، این‌باری ارزشمند برای درک رفتار و خلق انسان است. پژوهش حاضر با هدف تحلیل شخصیت احمد در رمان «الشوک والقرنفل» و بررسی انطباق ویژگی‌های او با تیپ‌های نه گانه گرام و شناسایی تیپ غالب، انجام شده است.

هدف پژوهش

تبیین چگونگی انطباق‌های شخصیتی احمد با تیپ‌ها با تیپ نه گانه انیاگرام و شناسایی تیپ غالب او با رویکردی تلفیقی از تحلیل روایت و روان‌شناسی شخصیت.

پافته‌ها

- ✓ ویژگی‌های شخصیت احمد بیشترین انطباق را با تیپ انیاگرام ادیستکی، مداخله‌گری دارد.
- ✓ نشانه‌هایی از تیپ‌های ۶، ۴، ۸ و ۹ نیز در شخصیت او دیده می‌شود.
- ✓ تیپ ۵ به عنوان تیپ دوم با ویژگی‌های گذرگری و ذهنیت تحلیلی، در او مشهود است.
- ✓ تأثیر رویکرد تلفیقی بر درک عمیق‌تر شخصیت و ارائه الگویی برای تحلیل سایر شخصیت‌های داستانی عربی.

چارچوب نظری

الگوی نه گانه انیاگرام
(روان‌شناسی شخصیت)
با رویکرد تلفیقی

روش تحقیق

تحلیل روایت
با رویکرد روان‌شناسی
شخصیت و انیاگرام

مفاهیم کلیدی

انیاگرام
شخصیت
سلیقه‌دویتی
روان‌شناسی
«الشوک والقرنفل»

روش تحقیق

تحلیل متن رمان با استفاده از الگوی نه گانه انیاگرام و تحلیل روایت (رویکردی توصیفی - تحلیلی).

چارچوب نظری

الگوی نه گانه انیاگرام
(روان‌شناسی شخصیت)
با رویکردی تلفیقی

نتیجه‌گیری

تحلیل روان‌شناختی شخصیت احمد نشان می‌دهد که او بیشترین تطابق را با تیپ ۲ دارد و نشانه‌هایی از تیپ‌های ۱، ۶، ۸ و ۹ نیز در او مشاهده می‌شود. این رویکرد می‌تواند به تبیین دقیق‌تر شخصیت‌های داستانی عربی و تحلیل عمیق‌تر آثار ادبی کمک کند.

دوفصلنامه «روایت پژوهی میان رشته‌ای در زبان و ادبیات عربی» دانشگاه زابل

doi: 10.22034/jisall.2026.588655.1133

<https://jisall.uoz.ac.ir/>

دوره ۳، شماره ۱، صفحات ۲۲۷-۲۲۸

فضای سوم و بازنمایی بحران معنا و گفتمان در داستان کوتاه «الحاسة السادسة» خوانشی میان‌رشته‌ای بر اساس نظریه پسااستعماری هومی بابا

زینب قاسمی اصل

دوفصلنامه «روایت پژوهی میان‌رشته‌ای»
در زبان و ادبیات عربی
دانشگاه زابل

دوره ۳، شماره ۱، صص ۲۳۹-۲۶۰
DOI: 10.22034/jisall.2026.588600.1136
https://jisall.uoz.ac.ir



معرفی مقاله

- اهمیت: تحلیل میان‌رشته‌ای بین ادبیات عربی و نظریه پسااستعماری
- هدف: تبیین شکل‌گیری بحران معنا و گفتمان در داستان کوتاه «الحاسة السادسة»
- روش: توصیفی-تحلیلی، رویکرد کیفی و تحلیل محتوای متن‌محور

نویسنده

زینب قاسمی اصل

مشخصات مقاله

- نوع مقاله: پژوهشی اصیل
- دریافت: ۱۴۰۵/۰۱/۱۴
- پذیرش: ۱۴۰۵/۰۵/۱۴

چاقوب نظری

نظریه پسااستعماری
هومی بابا

گفتمان

معنا

فضای سوم

گفتمان‌های
رفیق

فضای سوم

بازتعریف معنا و هویت

مؤلفه‌های تحلیلی

زمینه‌های اجتماعی و سیاسی

بررسی دلالت‌های دوگانه

جابه‌جایی معنایی و آژورها

نقش شخصیت و جایگاه هویتی

تجزیه و تحلیل گفتمان

تجلی فضای سوم

یافته‌های اصلی

- شکل‌گیری معنای جدید در فضای سوم
- جابه‌جایی دلالت برخی مفاهیم
- بازنمایی بحران هویت و گفتمان
- تأثیر تعامل گفتمان‌ها بر معنا و هویت

نتیجه‌گیری

فضای سوم، عرصه‌ای برای انداختن نظام‌های معنایی و بازتعریف هویت و گفتمان است و در «الحاسة السادسة» با بهره‌گیری از مفاهیم پسااستعماری هومی بابا، زمینه شکل‌گیری معنای جدید را فراهم می‌کند.

کلیدواژه‌ها

گفتمان، بحران معنا، هومی بابا، فضای سوم،
«الحاسة السادسة»



دوفصلنامه «روایت پژوهی میان رشته‌ای
در زبان و ادبیات عربی»

دوره ۳، شماره ۱، صفحات ۳۹۰-۳۹۱

doi: 10.22034/jisall.2026.590476.1148

<https://jisall.uoz.ac.ir/>

بررسی تطبیقی رمان‌های «وادی الفراشات» و «شازده احتجاب» در پرتو اثر بال پروانه‌ای با تکیه بر نظریه آشوب ادوارد لورنس



دانشگاه زابل

زمینه و مسئله

این پژوهش به بررسی تطبیقی دو رمان «وادی الفراشات» و «شازده احتجاب» در پرتو اثر بال پروانه‌ای با تکیه بر نظریه آشوب ادوارد لورنس می‌پردازد. هدف، تحلیل ساختار روایی، شخصیت‌ها، و مؤلفه‌های آشوب و بررسی نحوه تجلی آن‌ها در دو متن با پیشینه‌های فرهنگی و جغرافیایی متفاوت است.

هدف پژوهش

هدف اصلی پژوهش، تبیین شباهت‌ها و تفاوت‌های روایی و محتوایی دو رمان با استفاده از نظریه آشوب و اثر بال پروانه‌ای و ارائه الگویی برای تحلیل متون ادبی با رویکردی میان‌رشته‌ای است.

یافته‌ها

- ✓ هر دو رمان با برخورداری از ساختار روایی غیرخطی، ویژگی‌های آشوب را بازتاب می‌دهند.
- ✓ شخصیت‌های اصلی هر دو اثر دارای رفتارهای آشوب‌گونه و تصمیم‌های غیرقابل پیش‌بینی هستند.
- ✓ مؤلفه اثر بال پروانه‌ای به عنوان مهم‌ترین عنصر نظریه آشوب در هر دو رمان قابل شناسایی است.

چارچوب نظری

نظریه آشوب ادوارد لورنس
اثر بال پروانه‌ای
نظریه‌های ادبی تطبیقی

روش تحقیق

رویکرد تطبیقی
تحلیل محتوا و ساختار روایی
رویکرد میان‌رشته‌ای

مفاهیم کلیدی

آشوب
بال پروانه‌ای
روایت روایت
ادبیات تطبیقی
شخصیت‌پردازی
تعبیر و دگرگونی

روش تحقیق

رویکرد پژوهش، تطبیقی با بهره‌گیری از نظریه آشوب ادوارد لورنس و اثر بال پروانه‌ای است. روش کار تحلیلی-تطبیقی و در چهارچوب مطالعات میان‌رشته‌ای ادبیات عربی و نظریه آشوب انجام شده است.

چارچوب نظری

نظریه آشوب ادوارد لورنس
اثر بال پروانه‌ای
نظریه‌های ادبی تطبیقی و میان‌رشته‌ای

نتیجه‌گیری

استفاده از نظریه آشوب و اثر بال پروانه‌ای نشان می‌دهد که هر دو رمان در عین تفاوت‌های ظاهری، در سطح ساختار روایی و شخصیت‌پردازی، الگوهای مشابهی از بی‌نظمی، تغییر و دگرگونی را به نمایش می‌گذارند و می‌توانند با یکدیگر تطبیق داده شوند.

دوفصلنامه «روایت پژوهی میان رشته‌ای در زبان و ادبیات عرب»، دانشگاه زابل

doi: 10.22034/jisall.2026.590476.1148

<https://jisall.uoz.ac.ir/>

دوره ۳، شماره ۱، صفحات ۳۹۰-۳۹۱